

สถาบัน THE BEST CENTER

2145/7 ซ.รามคำแหง 43/1 ถ.รามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร. 0-2318-6868, 0-2314-1492 โทรสาร 0-2718-6274

คุณภาพทางวิชาการต้องมาที่ 1

www.thebestcenter.com

www.facebook.com/bestcentergroup

คู่มือเตรียมสอบ

กรมส่งเสริมการปกครอง

ส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการ

สาธารณสุข ปฏิบัติการ¹

ประกอบด้วย

- พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- พ.ร.บ.โรคติดต่อ พ.ศ. 2558
- พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550
- พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545
- พ.ร.บ.คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- พ.ร.บ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ การเฝ้าระวังโรค การควบคุมป้องกันโรคและภัยสุขภาพ และการฟื้นฟูสุขภาพ การบริการอนามัย แม่และเด็ก การวางแผนครอบครัว
- ความรู้ด้านการบริหารงานสาธารณสุขเบื้องต้น การจัดทำแผนงานโครงการด้านสาธารณสุข การจัดทำฐานข้อมูลสาธารณสุข การมีส่วนร่วมของประชาชน
- ความรู้ที่เกี่ยวกับงานตาม “ลักษณะงานที่ปฏิบัติ” ของตำแหน่งที่สมัครสอบ

Update

สิงหาคม 2560

เปิดติวครบวงจร ทุกหน่วยงานสอบ และติวทางไปรษณีย์
ติดต่อ 02-3186868, 02-3141492

ศูนย์รวมคู่มือเตรียมสอบและแนวข้อสอบ มีวางจำหน่ายตามศูนย์หนังสือทั่วประเทศ
หรือ www.thebestcenter.com

E-book download ติดต่อไลน์ Id Line : 0627030008

270.-

คำนำ

ชุดคู่มือเตรียมสอบ นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ กรมส่งเสริมการปกครอง
ท้องถิ่น เล่มนี้ ทางสถาบัน THE BEST CENTER และฝ่ายวิชาการสถาบัน ได้เรียบ
เรียงขึ้นจากประสบการณ์ตรงของสถาบันมาจัดทำเป็นหนังสือชุดนี้ขึ้น เพื่อให้ผู้สมัครสอบ
ใช้สำหรับเตรียมตัวสอบในการสอบแข่งขันฯ ในครั้งนี้

ทางสถาบัน THE BEST CENTER ได้เล็งเห็นความสำคัญจึงได้จัดทำหนังสือ
เล่มนี้ขึ้นมา ประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่กำหนดในการสอบ และเจาะแนวข้อสอบพร้อม
คำอธิบายเพื่อให้ผู้ที่สอบได้เตรียมตัวอ่านล่วงหน้า มีความพร้อมในการทำข้อสอบ

ท้ายนี้ คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทางสถาบัน THE BEST CENTER ที่ได้ให้
การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดทำต้นฉบับนี้ ทำให้หนังสือเล่มนี้สามารถสำเร็จขึ้นมา
เป็นเล่มได้ พร้อมกันนี้คณะผู้จัดทำขออภัยรับข้อบกพร่องใด ๆ อันเกิดขึ้นและยินยิตรับฟัง
ความคิดเห็นจากทุก ๆ ท่าน เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ขอให้โชคดีในการสอบทุกท่าน

ฝ่ายวิชาการ

สถาบัน The Best Center

www.thebestcenter.com

สารบัญ

➤ พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	1
★ แนวข้อสอบ พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	34
➤ พ.ร.บ. โรคติดต่อ พ.ศ. 2558	68
★ แนวข้อสอบ พ.ร.บ. โรคติดต่อ พ.ศ. 2558	87
➤ พ.ร.บ. สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550	91
★ แนวข้อสอบ พ.ร.บ. สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550	106
➤ พ.ร.บ. หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545	109
★ แนวข้อสอบ พ.ร.บ. หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545	133
➤ พ.ร.บ. คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	145
★ แนวข้อสอบ พ.ร.บ. คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	168
➤ พ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	188
★ แนวข้อสอบ พ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	207
➤ การส่งเสริมสุขภาพ	211
➤ การเฝ้าระวังโรค	230
➤ การควบคุมและป้องกันโรคและภัยสุขภาพ	235
➤ การฟื้นฟูสุขภาพ	242
➤ งานอนามัยแม่และเด็ก	244
➤ การวางแผนครอบครัว	249
➤ บริหารงานสาธารณสุขเบื้องต้น การวางแผนงาน/โครงการทางด้านสาธารณสุข	251
➤ การจัดทำฐานข้อมูลสาธารณสุข	270
➤ การมีส่วนร่วมของประชาชน	273
★ แนวข้อสอบรวม นักวิชาการสาธารณสุข	280

พระราชบัญญัติ

การสาธารณสุข

พ.ศ. ๒๕๓๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

เป็นปีที่ ๔๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศ
ว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขและกฎหมายว่าด้วยการควบคุม
การใช้อุจจาระเป็นปุ๋ย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภา
นิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕”

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็น
ต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช ๒๔๘๔

(๒) พระราชบัญญัติสาธารณสุข (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๕

(๓) พระราชบัญญัติสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๗

(๔) พระราชบัญญัติสาธารณสุข (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕

(๕) พระราชบัญญัติสาธารณสุข (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๗

(๖) พระราชบัญญัติควบคุมการใช้อุจจาระเป็นปุ๋ย พุทธศักราช ๒๔๘๐

(๗) พระราชบัญญัติควบคุมการใช้อุจจาระเป็นปุ๋ย (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๔

(๘) พระราชบัญญัติควบคุมการใช้อุจจาระเป็นปุ๋ย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๗

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“สิ่งปฏิกูล” หมายความว่า อุจจาระหรือปัสสาวะ และหมายความรวมถึงสิ่งอื่นใดซึ่งเป็นสิ่ง
โสโครกหรือมีกลิ่นเหม็น

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙/ตอนที่ ๓๘/หน้า ๒๗/๕ เมษายน ๒๕๓๕

(๒) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาตในเรื่องที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการประกอบกิจการตามที่ได้รับใบอนุญาต และการไม่ปฏิบัติหรือการปฏิบัติไม่ถูกต้องนั้นก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชนหรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๖๑ คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตและคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ทำเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตทราบ ในกรณีที่ไม่พบผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับใบอนุญาตไม่ยอมรับคำสั่งดังกล่าว ให้ส่งคำสั่งโดยทางไปรษณีย์ตอบรับหรือให้ปิดคำสั่งนั้นไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักงานทำงานของผู้รับใบอนุญาต และให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตนั้นได้ทราบคำสั่งแล้วตั้งแต่วันที่คำสั่งไปถึง หรือวันปิดคำสั่ง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๖๒ ผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตสำหรับการประกอบกิจการที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตอีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ถูกลงใบอนุญาต

หมวด ๑๓

ค่าธรรมเนียมและค่าปรับ

มาตรา ๖๓ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดค่าธรรมเนียมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๖๔ บรรดาค่าธรรมเนียมและค่าปรับตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๖๕ ในกรณีที่มีข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดค่าธรรมเนียมสำหรับการดำเนินกิจการที่ต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนดำเนินการหรือต้องได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้แจ้งหรือผู้ได้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราและตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นตลอดเวลาที่ยังดำเนินการนั้น ถ้ามิได้เสียค่าธรรมเนียมภายในเวลาที่กำหนด ให้ชำระค่าปรับเพิ่มขึ้นอีกร้อยละยี่สิบของจำนวนค่าธรรมเนียมที่ค้างชำระ เว้นแต่ผู้แจ้งหรือผู้ได้รับใบอนุญาตจะได้บอกเลิกการดำเนินการนั้นก่อนถึงกำหนดการเสียค่าธรรมเนียมครั้งต่อไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่น

★ แนวข้อสอบ

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

1. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ใช้บังคับตั้งแต่เมื่อใด
ก. 5 เมษายน 2535 ข. 6 เมษายน 2535 ค. 7 เมษายน 2535 ง. 8 เมษายน 2535

เฉลยข้อ ข.

เหตุผล มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 109 ตอนที่ 38 หน้า 27 วันที่ 5 เมษายน 2535) ดังนั้น วันใช้บังคับคือ วันที่ 6 เมษายน 2535

2. พระราชบัญญัตินี้ยกเลิกกฎหมายฉบับใด
ก. พระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช 2484
ข. พระราชบัญญัติสาธารณสุข (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2527
ค. พระราชบัญญัติควบคุมการใช้อุจจาระเป็นปุ๋ย พุทธศักราช 2480
ง. ถูกทุกข้อ

เฉลยข้อ ง.

เหตุผล มาตรา 3 ให้ยกเลิก

- (1) พระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช 2484
- (2) พระราชบัญญัติสาธารณสุข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2495
- (3) พระราชบัญญัติสาธารณสุข (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2497
- (4) พระราชบัญญัติสาธารณสุข (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2505
- (5) พระราชบัญญัติสาธารณสุข (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2527
- (6) พระราชบัญญัติควบคุมการใช้อุจจาระเป็นปุ๋ย พุทธศักราช 2480
- (7) พระราชบัญญัติควบคุมการใช้อุจจาระเป็นปุ๋ย (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2484
- (8) พระราชบัญญัติควบคุมการใช้อุจจาระเป็นปุ๋ย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2497

3. คำว่า “สิ่งปฏิกูล” มีความหมายตามข้อใด
ก. อุจจาระ ข. ปัสสาวะ
ค. สิ่งอื่นใดซึ่งเป็นสิ่งโสโครกหรือมีกลิ่นเหม็น ง. ถูกทุกข้อ

เฉลยข้อ ง.

เหตุผล มาตรา 4 ได้ให้นิยาม “สิ่งปฏิกูล” หมายความว่า อุจจาระหรือปัสสาวะ และหมายความรวมถึง สิ่งอื่นใดซึ่งเป็นสิ่งโสโครกหรือมีกลิ่นเหม็น

4. คำว่า “ที่หรือทางสาธารณะ” มีความหมายตามข้อใด

พระราชบัญญัติ

โรคติดต่อ

พ.ศ. ๒๕๕๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

เป็นปีที่ ๓๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภา
นิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘”

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๒๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“โรคติดต่อ” หมายความว่า โรคที่เกิดจากเชื้อโรคหรือพิษของเชื้อโรคซึ่งสามารถแพร่โดย
ทางตรงหรือทางอ้อมมาสู่คน

“โรคติดต่ออันตราย” หมายความว่า โรคติดต่อที่มีความรุนแรงสูงและสามารถแพร่ไปสู่ผู้อื่นได้
อย่างรวดเร็ว

“โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง” หมายความว่า โรคติดต่อที่ต้องมีการติดตาม ตรวจสอบ หรือจัดเก็บ
ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง

“โรคระบาด” หมายความว่า โรคติดต่อหรือโรคที่ยังไม่ทราบสาเหตุของการเกิดโรคแน่ชัด ซึ่ง
อาจแพร่ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง หรือมีภาวะของการเกิดโรคมากผิดปกติกว่าที่เคยเป็นมา

“พาหะ” หมายความว่า คนหรือสัตว์ซึ่งไม่มีอาการของโรคติดต่อปรากฏแต่ร่างกายมีเชื้อโรคนั้น
ซึ่งอาจติดต่อถึงผู้อื่นได้

^๑ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๘๖ ก/หน้า ๒๖/๘ กันยายน ๒๕๕๘

★ แนวข้อสอบ พระราชบัญญัติ

โรคติดต่อ พ.ศ. 2558

1. พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อใด

- ก. เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
- ข. เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
- ค. เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
- ง. เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ตอบ ง. ตามมาตรา 2

2. ตามพระราชบัญญัตินี้ “โรคติดต่อ” หมายความว่า

- ก. โรคติดต่อที่ต้องมีการติดตาม ตรวจสอบ หรือจัดเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง
- ข. โรคติดต่อที่มีความรุนแรงสูงและสามารถแพร่ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างรวดเร็ว
- ค. โรคที่เกิดจากเชื้อโรคหรือพิษของเชื้อโรคซึ่งสามารถแพร่โดยทางตรงหรือทางอ้อมมาสู่คน
- ง. โรคติดต่อหรือโรคที่ยังไม่ทราบสาเหตุของการเกิดโรคแน่ชัดซึ่งอาจแพร่ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างรวดเร็วและ

กว้างขวาง หรือมีภาวะของการเกิดโรคมกผิดปกติกว่าที่เคยเป็นมา

ตอบ ก.

3. ตามพระราชบัญญัตินี้ “โรคติดต่ออันตราย” หมายความว่า

- ก. โรคติดต่อที่ต้องมีการติดตาม ตรวจสอบ หรือจัดเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง
- ข. โรคติดต่อที่มีความรุนแรงสูงและสามารถแพร่ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างรวดเร็ว
- ค. โรคที่เกิดจากเชื้อโรคหรือพิษของเชื้อโรคซึ่งสามารถแพร่โดยทางตรงหรือทางอ้อมมาสู่คน
- ง. โรคติดต่อหรือโรคที่ยังไม่ทราบสาเหตุของการเกิดโรคแน่ชัดซึ่งอาจแพร่ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างรวดเร็วและ

กว้างขวาง หรือมีภาวะของการเกิดโรคมกผิดปกติกว่าที่เคยเป็นมา

ตอบ ข.

4. ตามพระราชบัญญัตินี้ “ระยะฟักตัวของโรค” หมายความว่า

- ก. ระยะเวลาตั้งแต่เชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายจนถึงเวลาที่ผู้ติดโรคแสดงอาการป่วยของโรคนั้น
- ข. ระยะเริ่มต้นของโรคเมื่อเข้าสู่ร่างกายจนถึงเวลาที่โรคแสดงอาการเด่นชัดต่อผู้ป่วย
- ค. ระยะของการติดเชื้อจากเริ่มต้นสู่ระยะสุดท้าย
- ง. ถูกทุกข้อ

ตอบ ก.

พระราชบัญญัติ

สุขภาพแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๕๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

เป็นปีที่ ๖๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยสุขภาพแห่งชาติ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภา
นิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐”

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็น
ต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“สุขภาพ” หมายความว่า ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทาง
สังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล

“ปัญญา” หมายความว่า ความรู้ทั่ว รู้เท่าทันและความเข้าใจอย่างแยกได้ในเหตุผลแห่งความดี
ความชั่ว ความมีประโยชน์และความมีโทษ ซึ่งนำไปสู่ความมีจิตอันดีงามและเอื้อเพื่อแผ่

“ระบบสุขภาพ” หมายความว่า ระบบความสัมพันธ์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ

“บริการสาธารณสุข” หมายความว่า บริการต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพการป้องกัน
และควบคุมโรคและปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ การตรวจวินิจฉัยและบำบัดสภาวะความเจ็บป่วย และการฟื้นฟู
สมรรถภาพของบุคคล ครอบครัวและชุมชน

“บุคลากรด้านสาธารณสุข” หมายความว่า ผู้ให้บริการสาธารณสุขที่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือ
ข้อกำหนดรองรับ

“ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านสาธารณสุข” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วย
สถานพยาบาล

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๑๖ ก/หน้า ๑/๑๕ มีนาคม ๒๕๕๐

★ แนวข้อสอบ

พ.ร.บ. หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

1. บริการสาธารณสุข หมายความว่าอย่างไร
 - ก. สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ของเอกชน
 - ข. การบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุข ซึ่งให้โดยตรงแก่บุคคลเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค
 - ค. หน่วยบริการที่รวมตัวกันและขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่าย
 - ง. ผู้ให้บริการจ่ายให้แก่หน่วยบริการ

เฉลย ข้อ ข.

เหตุผล ตามมาตรา 3

“บริการสาธารณสุข” หมายความว่า บริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขซึ่งให้โดยตรงแก่บุคคลเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การตรวจวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพ ที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิต ทั้งนี้ ให้รวมถึงการบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลป์

2. ใครเป็นผู้รักษาการตาม พ.ร.บ. หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545
 - ก. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
 - ข. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน
 - ค. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
 - ง. เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

เฉลย ข้อ ค.

เหตุผล ตามมาตรา 4

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

3. ใครเป็นผู้กำหนดให้บุคคลที่เข้ารับการบริการสาธารณสุขต้องร่วมจ่ายค่าบริการในอัตราที่กำหนดให้แก่หน่วยบริการในแต่ละครั้งที่เข้ารับการบริการ
 - ก. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
 - ข. คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
 - ค. เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
 - ง. ถูกทุกข้อ

เฉลย ข้อ ข.

ค. ถูกทั้งข้อ ก. และ ข.

ง. ไม่มีข้อใดถูก

ตอบ ค.

36 ข้อความตามข้อใดถือว่าเป็นข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือเป็นข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม

ก. ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง

ข. ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรม หรือนำไปสู่ความเสียหายในวัฒนธรรมของชาติ

ค. ข้อความที่จะทำให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชน

ง. ถูกทุกข้อ

ตอบ ง.

37. การโฆษณาจะต้องไม่กระทำด้วยวิธีการใด

ก. วิธีการอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพร่างกาย

ข. วิธีการอันอาจเป็นอันตรายต่อจิตใจ

ค. วิธีการอันอาจก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้บริโภค

ง. ถูกทุกข้อ

ตอบ ง.

38. ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าสินค้าใดอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคและคณะกรรมการว่าด้วยฉลากได้กำหนดให้สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา มีอำนาจออกคำสั่งตามข้อใด

ก. กำหนดให้การโฆษณานั้นต้องกระทำไปพร้อมกับคำแนะนำหรือคำเตือนเกี่ยวกับวิธีใช้หรืออันตรายตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนด

ข. จำกัดการใช้สื่อโฆษณาสำหรับสินค้านั้น

ค. ห้ามการโฆษณาสินค้านั้น

ง. ถูกทุกข้อ

ตอบ ง.

39. ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่า การโฆษณาใดฝ่าฝืนมาตรา 22 มาตรา 23 มาตรา 24 (1) หรือมาตรา 25 ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา มีอำนาจออกคำสั่งตามข้อใด

ก. ให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในการโฆษณา

ข. ห้ามการใช้ข้อความบางอย่างที่ปรากฏในการโฆษณา

ค. ห้ามการโฆษณาหรือห้ามใช้วิธีการนั้นในการโฆษณา

อัตราค่าธรรมเนียม^[๒๖]

๑. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตปิดแผ่นประกาศ
หรือเขียนข้อความหรือภาพ ติดตั้ง เขียนป้าย
หรือเอกสาร หรือตั้งหรือโปรยแผ่นประกาศ
เพื่อโฆษณาแก่ประชาชน ฉบับละ ๒๐๐ บาท
๒. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการรับทำการเก็บ
และขนส่งสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท
๓. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการกำจัดสิ่งปฏิกูล
และมูลฝอย ฉบับละ ๕๐,๐๐๐ บาท
๔. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการหาประโยชน์
จากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ฉบับละ ๕๐,๐๐๐ บาท
๕. ค่าธรรมเนียมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย
- ๕.๑ การเก็บและขนมูลฝอย
- ๕.๑.๑ กรณีมีปริมาณมูลฝอย
ไม่เกิน ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร หรือ ๐.๖ ลูกบาศก์เมตร
เดือนละ ๑๕๐ บาท
- ๕.๑.๒ กรณีมีปริมาณมูลฝอยต่อเดือน
เกิน ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร หรือ ๐.๖ ลูกบาศก์เมตร
ให้คิดเป็นหน่วย หน่วยละ ๑๒๐ กิโลกรัม
หรือ ๖๐๐ ลิตร หรือ ๐.๖ ลูกบาศก์เมตร
และให้เก็บหน่วยละ ๑๕๐ บาท
- ๕.๒ การกำจัดมูลฝอย
- ๕.๒.๑ กรณีมีปริมาณมูลฝอย
ไม่เกิน ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร หรือ ๐.๖ ลูกบาศก์เมตร
เดือนละ ๒๐๐ บาท
- ๕.๒.๒ กรณีมีปริมาณมูลฝอยต่อเดือน
เกิน ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร หรือ ๐.๖ ลูกบาศก์เมตร

[๒๖] อัตราค่าธรรมเนียม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐

การส่งเสริมสุขภาพ

ในยุคปัจจุบัน ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการแพทย์เป็นไปอย่างรวดเร็วมาก มีการกระจายโครงสร้างพื้นฐานของระบบบริการสาธารณสุขทั้งในภาครัฐและเอกชน ได้แก่โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงพยาบาลเอกชนและคลินิกเอกชนมีการกระจายและมีความครอบคลุมมากขึ้น แต่พบว่าพฤติกรรมอนามัยของประชาชนที่ไม่เหมาะสมยังปรากฏอยู่ เช่น พฤติกรรมการขาดการออกกำลังกาย พฤติกรรมการเสพติดหรือพฤติกรรมที่เป็นผลจากความเครียด สาเหตุเนื่องมาจากความคิด ความเชื่อ ค่านิยม แบบแผนการดำเนินชีวิตและปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ รวมทั้งผลจากวัฒนธรรมข้ามชาติ นอกจากนี้แนวโน้มปัญหาการเจ็บป่วยของประชาชนในอนาคตจะมีลักษณะของโรคไม่ติดต่อทั้งกายและจิตใจ โรคที่เกิดจากพันธุกรรม สิ่งแวดล้อมและมลภาวะ ซึ่งการลงทุนด้านการรักษาพยาบาลจะให้ผลตอบแทนน้อยกว่าการสร้างเสริมสุขภาพ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่ผู้ประกอบการวิชาชีพทางด้านสุขภาพต้องหันมาให้ความสนใจเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพให้มากขึ้น และการทำความเข้าใจในความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพและการสร้างเสริมสุขภาพ

ความหมายของสุขภาพ การสร้างเสริมสุขภาพ และการปฏิรูปสุขภาพ

ความหมายของสุขภาพ

คำว่าสุขภาพ ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Health ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาเยอรมันว่า Heolth ซึ่งมีความหมาย 3 ประการ คือ ความปลอดภัย (Safe) ไม่มีโรค (Sound) และทั้งหมดโดยรวม (Whole)

สุขภาพ ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี พ.ศ. 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525) คือ ความสุขปราศจากโรค หรือความสบาย

ในปี พ.ศ.2491 องค์การอนามัยโลก (WHO, 1947) ได้ให้คำจำกัดความคำว่าสุขภาพ คือสภาวะที่มีความสมบูรณ์ของร่างกาย จิตใจและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มิใช่เพียงแค่ปราศจากโรคและความพิการเท่านั้น “A state of complete physical, mental and social well-being and not merely the absence of disease or infirmity” ต่อมาในปี 2541 องค์การอนามัยโลกในที่ประชุมสมัชชาขององค์การอนามัยโลก ได้เพิ่มเติมคำว่า spiritual well-being หรือสุขภาวะทางจิตวิญญาณ และคำว่าพลวัต (Dynamic) ดังนั้นความหมายของสุขภาพจึงได้แก่ สภาวะที่มีความสมบูรณ์และมีความเป็นพลวัตของร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ มิใช่เพียงแค่ปราศจากโรคเท่านั้น (“A dynamic state of complete physical, mental, social and spiritual well-being, and not merely the absence of disease”) เป็นที่น่าสังเกตว่าในคำจำกัดความใหม่นี้เน้นทางองค์การอนามัยโลกได้นั้นถึงความเป็นพลวัตหรือการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากสุขภาพนั้นอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาของช่วงชีวิต การเพิ่มประเด็นของจิต

การเฝ้าระวังโรค

ระบบการเฝ้าระวังโรคแต่ละระบบ ถูกออกแบบมาเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ซึ่งวัตถุประสงค์จำเพาะของระบบการเฝ้าระวังโรค ได้แก่

1. เพื่อให้สามารถระบุการระบาดของโรคได้อย่างรวดเร็ว ยกตัวอย่าง เช่น การเฝ้าระวังผู้ป่วยโรคทางเดินหายใจ เพื่อให้สามารถตรวจพบผู้ป่วยด้วยโรคไข้หวัดนกได้อย่างรวดเร็ว จะช่วยให้สามารถควบคุมการแพร่กระจายของโรคให้จำกัดอยู่ภายในบริเวณแคบๆ ได้ นอกจากนี้ข้อมูลอัตราการเกิดโรคในภาวะปกติจากการเฝ้าระวังโรคยังสามารถใช้เป็นฐาน สำหรับเปรียบเทียบกับอัตราการเกิดโรคที่เพิ่มสูงขึ้นในกรณีที่เกิดโรคระบาดได้อีกด้วย เช่น การเฝ้าระวังผู้ป่วยโรคท้องเสียที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจะช่วยให้สามารถระบุการระบาดของโรคจากอาหารได้ เป็นต้น
2. เพื่อประเมินผลการควบคุมและป้องกันโรค เช่น การเฝ้าระวังโรคโปลิโอ (poliomyelitis) เพื่อติดตามว่าอัตราการป่วยลดลงหลังจากการรณรงค์ทำวัคซีนในระดับประเทศหรือไม่ หรือการเฝ้าระวังระดับภูมิคุ้มกันที่สามารถต้านทานต่อการสัมผัสเชื้อได้หรือไม่ เป็นการยืนยันว่ามาตรการควบคุมโรคโดยใช้วัคซีนได้ผลดีเพียงใด
3. เพื่อระบุโรคใหม่และโรคอุบัติซ้ำ เช่น การค้นพบโรคเอดส์ซึ่งเริ่มต้นจากการเฝ้าระวังการจ่ายยารักษาโรคติดเชื้อราในผู้ที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง หรือการค้นพบโรคไข้สมองอักเสบจากเชื้อ West Nile virus หรือเชื้อ Nipah virus ที่เป็นโรคใหม่ แต่มีอาการแสดงเหมือนโรคของระบบประสาทส่วนกลางอื่นๆ ที่ทำการเฝ้าระวังอยู่ เป็นต้น นอกจากนี้ในกรณีของโรคที่มีอัตราการเกิดโรคค่อนข้างคงที่ การเฝ้าระวังชนิดของเชื้อโรค อาจช่วยระบุการอุบัติซ้ำของเชื้อที่เคยรักษาได้ด้วยยาก่อนหน้านี้ เช่น การเฝ้าระวังชนิดของเชื้อมาลาเรียจะทำให้ทราบว่าเชื้อชนิดใดที่กำลังระบาดอยู่ ซึ่งจะช่วยให้สามารถเลือกใช้ยาได้อย่างเหมาะสมต่อไป
4. เพื่อทำนายแนวโน้มการเกิดโรคในอนาคต ทั้งนี้แนวโน้มการเกิดโรคหมายถึงจำนวนผู้ติดเชื้อหรือผู้ป่วยที่จะเกิดขึ้น หากไม่มีปัจจัยที่ทำให้อัตราการเกิดโรคเปลี่ยนแปลง และเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการวางแผนงานควบคุมและป้องกันโรค ซึ่งครอบคลุมการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ตั้งแต่บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ตลอดจนยาและเวชภัณฑ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะโรคที่ผู้ป่วยมีอาการป่วยเรื้อรังและต้องการการดูแลอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน เช่น โรคเอดส์หรือวัณโรค เป็นต้น
5. เพื่อจัดลำดับความสำคัญของมาตรการควบคุมและป้องกันโรค เช่น การเฝ้าระวังการรักษาผู้ป่วยวัณโรค ทำให้ทราบว่า การติดตามให้ผู้ป่วยรับประทานยาให้ครบมีความสำคัญพอ ๆ กับการให้ผู้ป่วยได้รับยา เนื่องจากอัตราการหายจากโรคเพิ่มสูงขึ้นเมื่อมีการติดตามให้ผู้ป่วยรับประทานยาจนครบ เป็นต้น
6. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัย ทั้งนี้ข้อมูลการเฝ้าระวังโรคเป็นฐานข้อมูลแบบไปข้างหน้า (prospective) ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดโรคได้ ทั้ง

- กองอนามัยครอบครัว กรมอนามัย
- ศูนย์บริการสาธารณสุข
- สถานีอนามัย
- ศูนย์อนามัยแม่และเด็ก
- ศูนย์การแพทย์อื่นๆ

บริหารงานสาธารณสุขเบื้องต้น

การวางแผนงาน/โครงการทางด้านสาธารณสุข

➤ การบริหารงานและการบริการสาธารณสุข

การจัดบริการสุขภาพ คือ การจัดบริการสาธารณสุขในรูปแบบต่างๆ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาและความต้องการของประชาชนในเรื่องสุขภาพอนามัย และเป็นการยกระดับสุขภาพอนามัยของประชาชนให้อยู่บนรากฐานของสุขภาพอนามัยที่ดี คือ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ ปราศจากความพิการ โดยรัฐพยายามจัดบริการให้ทั่วถึงและครอบคลุม ตลอดจนหาทางให้ประชาชนรู้จักบริการตนเอง ครอบครัว ชุมชน ในเรื่องสุขภาพอนามัย ซึ่งต้องใช้กลวิธีทางสาธารณสุขมูลฐาน

➤ นโยบายด้านสุขภาพ

1. สนับสนุนด้านนโยบาย ทรัพยากร และการดำเนินงานต่อโครงการตามพระราชดำริโครงการเฉลิมพระเกียรติและโครงการอันเกี่ยวเนื่อง
2. พัฒนายุทธศาสตร์และกลไกเฉพาะด้านสุขภาพเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์
3. พัฒนานโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าให้สมประโยชน์ของทุกฝ่าย สนับสนุนทรัพยากรกระจายและใช้จ่ายทรัพยากรอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ และมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย
4. ส่งเสริมและสนับสนุนการระดมศักยภาพของหน่วยงาน องค์กร และเครือข่ายต่าง ๆ ที่ทำงานด้านสุขภาพ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
5. สนับสนุนและพัฒนาความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของกระบวนการสุขภาพภาคประชาชน ส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทการดำเนินงานด้านสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบบริการสุขภาพ ทั้งในยามปกติ ยามมีสถานการณ์ฉุกเฉิน และกรณีที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ